

Nagy János (1967–1970)

Ha jól tudom, Huhn Péter igazgatóságának négy éve alatt lakott a kollégiumban.

Igen, előtte Grasselly Gyula bácsi volt az igazgató, aki azután is visszajárt a Kollégiumba. Sokat mesélt nekünk, nagyon jó történetei voltak. Ő is érdeklődött a tagok iránt: ki hogyan halad. Minden hangsúlyából érződött, hogy nagyon szereti a kollégistákat, és a hallgatók is nagyon szerették őt. A kollégiumi évek után a végzetek nagyrészt a felsőoktatásba kerültek, leginkább a Szegedi Tudományegyetemre. Akkoriban a Kollégium itt volt az Irinyi-épületben, az első emeleten. Nem volt ez mindig így, egy időben a Boldogasszony sugárút 6. alatt, a Tanárképző Kar főépülete udvari szárnyának második emeletén volt. Erről azért is tudok, mert amikor 1981-ben az 50 éves évfordulót köszöntötték, akkor éppen ott helyezkedett el a mi tanszékünk. Jöttek régi Eötvös-kollégisták, megnézni a hajdani Kollégiumot. Én fogadtam őket, mint szintén hajdani Eötvösös. Emlékszem, felírták a táblára, hogy „Éljen az 50 éves Eötvös Kollégium bandája”. Huhn Péter bácsi körülbelül kéthetenként bejött a Kollégiumba; vagy saját elhatározásából, vagy kifejezetten a kollégiumi titkár kérésére, hiszen a hivatalos ügyek dokumentumait neki kellett szignálnia. Általában azonban idősebb kutatóként, kollégaként jött. Beszélgetett velünk, zenét hallgattunk vele (elég nagy hangerőn). Bevallottan botfüle volt, de Wagnert tisztelte és szerette. Azonkívül nagyon szeretett tarokkozni, ez leginkább a TTK-s szoba hosszú asztalán zajlott. Sokat sakkoztunk is vele, persze felváltva. Bármit csinált is, egyik cigarettáról a másikra gyűjtött. Összességében nagyon hangulatos időszak volt, minden hivalkodástól mentes volt Péter bácsi kapcsolata a tagokkal. A könyvtár rendezését ő javasolta, kaptunk a nyelvtanuláshoz magnetofonokat, meghívtunk előadókat. Emlékszem Makay Árpádnak az ALGOL programozási nyelvről tartott előadására, óriási dolog volt ez nekem, a bölcsésznek. A titkári pozíciót Nagy Péter töltötte be, aki végig bent lakott az Eötvösben.

Mennyiben jelentett előnyt, hogy a különböző szakos hallgatók együtt laktak a Kollégiumban?

Rendszeres és természetes volt, hogy a legkülönbözőbb kérdésekről beszélgettünk, megvitattuk azokat. Azt nem állítom, hogy naprakészek voltunk minden szakma területén, de értesülhettünk más tudományterületek aktualitásairól is. Mindez a gondolkodás, a szellemi élet rugalmasságához, sokoldalúságához vezet. Például annak idején teljesen természetes volt, hogy a három kar hallgatói izgalmas küzdelmet vívtak az Auditorium Maximumban egy-egy műveltségi vetélkedőn.

Milyen volt a Kollégium akkori tanulmányi és tudományos élete, voltak-e erre vonatkozó szóbeli vagy írásbeli szabályok?

Nyilvánvaló volt, hogy bizonyos átlag alatt nem is álmodhatott senki arról, hogy bekerüljön. Azután abban, aki bekerült a Kollégiumba, az igazgatóval és a társakkal folytatott kollegiális beszélgetések alapján megbízható módon és jó eséllyel

a szakdolgozatra való felkészülés előtt felmerült az igény, hogy tudományos munkát végezzem. De nem olyan formában, hogy „Te milyen diákköri munkát fogsz végezni?“, hanem így: „Téged mi érdekel?“. Ezekről a diákköri munkákról aztán beszámoltunk egymásnak. Csak a mi szobánkából, csak egyetlen országos konferencián született két első és egy második hely; és ezt a többi szobában is természetesnek tekintették. Tehát nem volt szükség rá, hogy írásba foglaljuk az elvárásokat; arra se, hogy kimondjuk őket, anélkül is működött az elvárás, a társak jelenléte készítetést jelentett. Ki-ki természetesnek vette, hogy ezeket az átlagosnál jóval jobb körülményeket ki is használja. Olyan kérdéseket vetett fel az itteni lét, hogy az folyamatos mozgásban és útkeresésben tartotta az agyat.

Miben jelentett előnyt a Kollégiumban lakni, szemben a többi lehetőséggel?

Volt az egész kollégiumi létnek egy nagyfokú szabadságérzése. A karon is úgy néztek az emberre, hogy „tőled elvárjuk, hogy kutatóként gondolkozzál“. Járd be a tradicionális utat, és igenis törekedjél az újra. Más kollégiumokban (az Ágyrajárók Szabad Szakszervezetében, ahogy szokás volt fogalmazni) a feladat kimerült abban, hogy az ember befizette a kollégiumi díját, felvette az ösztöndíját, megvette a jegyzeteit, könyveit, illetve a menzajegyét. Az Eötvösben a körülmények éreztették a hallgatókkal: ti az elitkollégiumban laktok, töletek elit produkciót várnak. Marton Laci és Csörgő Sanyi november közepén elkezdett tanulni a Szőkefalviszigorlatra, január közepén vizsgáztak, – és jelesre törtek, mondanom sem kell. Meg is kapták. Azon a szigorlaton, ahol oly sokan elhasáltak.

A tanszékeken tudták, hogy az ember Eötvös-kollégista? Hogyan tudták meg?

Egyszerűen a teljesítményére felfigyeltek. Szerintem az igazgatónk is jó hírünket költötte.

Milyen volt a Kollégium infrastruktúrája?

Három nyolcágyas szoba jelentette a Kollégiumot az Irinyi épület első emeletén, a körútra néző részben. Emeletes ágyak voltak, a szobákban pedig térelválasztó funkciót betöltő szekrények és asztalok. Volt egy könyvtár, egy tanuló, egy kis tanuló, konyha, vizesblokk. Volt több írógép, magnetofonok a nyelvtanuláshoz, hozzá kazetták. Pordány Laci tartott nekünk angolórákat, Huhn Péter bácsi talán még óradíjat is szerzett neki. Azt hiszem, az egyetem utalt ki pénzt egyedileg, ha szükség volt rá. A portán, amely a mostani bejáratnál helyezkedett el, volt egy névsor, annak alapján engedett be a portás. A fülkével szemben volt nyilvános telefon is, ezen fel lehetett szólni. Teljesen természetes hagyományként hajdani tagok bent alhattak később is. Magam is többször aludtam a Kollégiumban a végzés után. Vagy Fényi Szaniszló („Szani bácsi”...) sokszor aludt bent. Minden ágyban három matrac volt, kivett egyet a sajátjából Ecsedi Pista meg Pordány Laci, Szani bácsi pedig befeküdt az ágy alá. Úgy mondta, bivakolunk (a ’bivach’ arab hegyi tábort jelent). Sokszor jött Tőke Pali, Nagy Péter vagy Horváth Péter is. Van egy korábbi történet, Szegfű Lászlótól tudom. A Batthyány utcában nem volt mivel fűteni, többször szóltak a rektorinak, de ott nem intézkedtek.

Akkor néhányan bementek személyesen egy kisbaltával: melyik szekrényt lehet felaprítani, mert fáznak; – és rövid időn belül került tüzelő.

Miképp működött a közösség?

A szabadgondolkodó lét volt a közösség összetartásának az alapja. Tiszteltük a gondolatokat, így azok megfogalmazóit is, azonban érdemtelen tekintélytisztelet szóba sem jött („csak a gondolatokat tiszteljük, nem a tekintélyeket”). Akadtak oldottabb időöltések is. Jártunk moziba, színházba, lementünk sörözni. Volt szilveszteri bálunk; a kari bulikat a József Attila Kollégium nagy tanulójában tartották. Egyszer beállított a táncházteremtő Halmos Béla Simoncsics Péterrel és Sipos Misivel, hoztak gitárt. Délután beszélgettünk, s hamar kitaláltuk, hogy jó lenne rendezni Halmos-estet. Gyorsan bementünk a környékbeli kollégiumokban, és összejött a közönség. Úgy másfél-kéthavonta összejöttünk hatan-nyolcan a Kollégiumban. A konyhában a gázrezsón nagy adag krumplit süttünk egymával kacsaszírban, vettünk hozzá néhány üveg sört, és sztorizgattunk. Egyszer éjfél utánra járt, amikor átjött az Irinyi Kollégium igazgatója, Bakos István. A szavajárása: „kérem szépen”. „Kérem szépen, azt mondta a porta, hogy nem tudnak aludni a lánykollégiumban, kérem szépen.” Megkínáltuk egy pohár sörrel, és azonnal csökkent a felháborodása. Tehát spontán és reguláris összejövetelek egyaránt voltak.

Sokat fociztunk. Készítettek a műhelyben kispályás kapukat, csavart szögvasból; itt, a libalegelőn, a mai új klinika helye adta a pályát. Valaki elkiáltotta magát a folyosón: „Foci!”, kinyíltak az ajtók, „Kivagytok?” – „Igen!”; – és már mentünk is. Zajlottak az évfolyambajnokságok az Ady téren, ott inkább kari csapatok játszottak.

Hogyan éltek a Kollégium korábbi hagyományai?

Leginkább szájhagyomány útján. Volt egy Szervezeti és Működési Szabályzat is, egyes pontjairól szavaztunk, késhegyre menő viták voltak.

Megszűnés fenyegette valaha a Kollégiumot?

Mindig létezett olyan dogmatikus, szemellenzős vélekedés, amely szerint az elitképzés szemben áll a kívánatos oktatáspolitikai iránnyal. Ezért az „illetékesek” törekedtek arra, hogy belső informátoraik legyenek a Kollégiumról. Féltek ettől a szabad légkörtől.

Mennyiben segítette a Kollégium egyéni életpályáját?

A látókörömet szélesítette. A gondolkodásomat olyan módon alakította, hogy kapásból semmire ne mondjam, nem lehetséges. A személyes kapcsolatok segítettek később is. Sebő Ferenchez Halmos Bélára hivatkozva jutottam el, vagy többé-kevésbé együtt dolgoztam más Eötvös-kollégistákkal (Pordány Laci, Marsi István, Seres László). Érdekes, hogy amikor készültem a doktori szigorlatomra, akkor itt, az Eötvös Kollégium könyvtárában találtam fontos forrást hozzá. A pályám Kiskunhalason kezdődött, a Szilády Áron Gimnáziumban, 1970–1976-ig dolgoztam

ott. 1976-tól dolgozom a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, majd jogutódján. Bölcsészdoktor, kandidátus, habilitált doktor, az MTA doktora lettem; főiskolai tanársegédből egyetemi tanár. Kutatásaimban széles körben és kételyek nélkül fordultam nem nyelvészeti megközelítésekhez; bizonyára a Kollégium hatására is.

Van kapcsolata a mai Kollégiummal?

1988 óta vezetek helyesírási versenyt. Bitai Tamás Eötvös-kollégista az egyik évben a Kárpát-medencei verseny legjobb tollbamondását írta. Kicsit dolgoztunk is együtt: a tesztlapon a zsűri mindig ötletcsomagból indul ki, ehhez Tamás is hozzájárult. Eljöttem a kollégiumi találkozókra. Sajnos legutóbb elvesztettük Csörgő Sándort; vele is itt találkoztam utoljára.

*Az interjút Varga-Orvos Zoltán készítette 2009-ben Szegeden
Szerkesztette: Nagyillés János*